

บทความวิจัย

มุมมองนักศึกษาไทยต่อบทบาทสื่อในการนำเสนอข่าว

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567

ชลธิชา รอดกันภัย¹, รณภพ นพสุวรรณ²,
ธนรัจจ์ เขียวแก้ว³ และธนิชชา บุญวัฒน์โนภาส³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง "มุมมองนักศึกษาไทยต่อบทบาทสื่อในการนำเสนอข่าว การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหา การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 และสำรวจ ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในช่วง การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดย วิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอข่าวจากสำนักข่าวออนไลน์ 3 สำนัก ได้แก่ ช่อง 7 HD, 3 Plus News และ PPTV HD 36 ระหว่างเดือนมีนาคมถึงสิงหาคม พ.ศ. 2567 นอกจากนี้ยังใช้เทคนิค Free listing หรือการรวบรวมคำศัพท์ เพื่อรวบรวม ข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภาโดยสื่อทั้ง 3 สำนักข่าวให้ความสำคัญกับการรายงานข่าว เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากเป็นการเลือกตั้งแบบใหม่ หรือ เลือกแบบไขว้ โดยนำเสนอแบ่งการนำเสนอเป็นสามช่วง ได้แก่ ก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง โดยพบว่ามีรายงานในช่วงก่อน การเลือกตั้งมากที่สุด ข่าวส่วนใหญ่เน้นไปที่กระบวนการเตรียมการ และการ แนะนำตัวของผู้สมัคร รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขที่เข้มงวดในการแนะนำตัวของ ผู้สมัครผ่านสื่อ ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีมุมมอง เชิงบวกต่อบทบาทของสื่อโดยชื่นชมความเป็นกลางความรวดเร็ว และความ

¹ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อีเมล: nette.cholti@gmail.com

² มหาวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก

³ นักวิชาการ

น่าเชื่อถือในการรายงานข่าวอย่างไรก็ตามยังมีนักศึกษาบางส่วนที่แสดงความกังวลเกี่ยวกับความตรงไปตรงมาและความเป็นเครื่องมือทางการเมืองของสื่อ

คำสำคัญ: เลือกตั้ง สว., ข่าวเลือกตั้ง สว. 67, บทบาทสื่อมวลชน, นักศึกษาไทย

Thai Students' Perspectives on Media's Role in Reporting the 2024 Senatorial Election

Cholticha Rodgunphai¹, Ronnaphop Nopsuwan²,
Dhanaraj Kheokao³ and Dhanikcha Boonwattanopas³

Abstract

The research titled " Thai Students' Perspectives on Media's Role in Reporting the 2024 Senatorial Election" aims to analyze the content of media coverage on the 2024 Senate election and explore students' perceptions of media reporting during this election period. This study employs a qualitative research approach, using content analysis of news reports from three online news outlets—Channel 7 HD, 3 Plus News, and PPTV HD 36—from March to August 2024. Additionally, it utilizes the Free Listing technique to collect in-depth data from a sample of university students in Thailand. The findings indicate that the media plays a crucial role in reporting on the Senate election. All three news outlets place significant emphasis on covering this election, given its unique crossover voting system. The content is organized into three phases: pre-election, during the election, and post-election, with the majority of reporting occurring in the pre-election phase. The coverage mainly focuses on preparations, candidate introductions, and strict guidelines regarding candidates' self-promotion through the media. The survey of student opinions reveals that most respondents hold a positive view of the media's role, appreciating its

¹ Ramkhamhaeng University. E-mail: nette.cholti@gmail.com

² Southeast Bangkok University

³ Academician

neutrality, timeliness, and reliability. However, some students express concerns regarding the media's objectivity and the potential for it to be used as a political tool.

Keyword: Senate Election, 2024 Senate Election News,
Role of the Mass Media, Thai students

บทนำ

บทบาทของเยาวชนยังคงมีความสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย โดยพวกเขามีศักยภาพในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเสริมสร้างความยั่งยืนของระบอบประชาธิปไตย ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลเมืองและการแสดงออกทางการเมือง (Sloam, 2022; Pridi Institute, 2023) การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 นับเป็นหมุดหมายสำคัญในภูมิทัศน์การเมืองไทย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเลือกตั้งไปสู่ระดับอำเภอ จังหวัด และแบบไขว้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566) สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน สามารถเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความน่าเชื่อถือและจริยธรรมของสื่อยังคงเป็นประเด็นที่ถูกตั้งคำถามในสังคมไทย (Reuters Institute for the Study of Journalism, 2024)

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 และมุมมองของนักศึกษาไทยเพื่อเสริมสร้างบทบาทของสื่อในกระบวนการประชาธิปไตยไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาเนื้อหาการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567
- 2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) พัฒนาการสื่อสารที่เหมาะสมของสื่อมวลชนในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567
- 2) เข้าใจทัศนคติของนักศึกษาต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเลือกตั้งในอนาคต

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การคัดเลือกวุฒิสมาชิก พ.ศ. 2567

วุฒิสมาชิกหรือสว.ไทยมีบทบาทสำคัญในการพิจารณากฎหมายและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลการคัดเลือก สว. ที่ผ่านมามีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 กำหนดแนวทางและข้อบังคับสำหรับผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ในการแนะนำตัวและการสื่อสารกับประชาชน เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรมและโปร่งใส โดยมีสาระสำคัญของระเบียบฯ อาทิเช่น การใช้เอกสารแนะนำตัว ผู้สมัครสามารถจัดทำเอกสารแนะนำตัวขนาดไม่เกิน A4 โดยระบุข้อมูลส่วนตัว รูปถ่าย ประวัติการศึกษา และประสบการณ์การทำงานไม่เกินสองหน้าเอกสารนี้ ห้ามแจกจ่ายหรือนำเข้าไปในสถานที่เลือกตั้งผู้สมัครยังสามารถแนะนำตัวผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้ข้อมูลตามเอกสารแนะนำตัวที่จัดทำขึ้นและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลนี้ได้แต่ระเบียบห้ามผู้สมัครหรือผู้ช่วยเหลือแนะนำตัวผ่านสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อโฆษณาในแพลตฟอร์มดิจิทัล นอกจากนี้ ห้ามใช้ความสามารถหรือวิชาชีพ เช่น นักแสดง นักร้อง พิธีกร เพื่อเอื้อประโยชน์ในการแนะนำตัว กระทั่งวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบฯ โดยปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้เอกสารแนะนำตัว และการแนะนำตัวทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2567)

การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการรายงานข่าวการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567

สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการรายงานข่าวการเลือกตั้ง สว. พ.ศ. 2567 โดยต้องนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นกลาง และโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจ(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง,2567)การรายงานควรเน้นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง คุณสมบัติผู้สมัคร และปฏิบัติ

ตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อรักษาความเป็นธรรม (The Standard, 2024) นอกจากนี้ สื่อยังมีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของผู้สมัครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการทุจริตและสร้างความโปร่งใสรวมถึงกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย โดยหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นธรรมของการเลือกตั้ง (Ekachai&Hmklinklang, 2020; Prachatai, 2024)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง“มุมมองนักศึกษาไทยต่อบทบาทสื่อในการนำเสนอข่าวการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567” ผู้วิจัยได้จำแนกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็นสองกลุ่มหลัก ได้แก่ การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 และบทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย ดังนี้

การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567

นิพพิชฌน์ เครื่องสนุก และคณะ (2024) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้งวุฒิสภาพบว่ากระบวนการเลือกตั้งดังกล่าวเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเข้าชิงตำแหน่งและตรวจสอบผลคะแนน แต่ไม่ได้เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ทำให้เกิดข้อสังเกตถึงความโปร่งใสและความเป็นตัวแทนที่แท้จริงของผู้สมัคร (นิพพิชฌน์, 2024)

บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย

สุธิดา โชคพระสมบัติ (2543) พบว่า สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการรณรงค์เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งวุฒิสภาครั้งแรก โดยเน้นสร้างความเข้าใจและมีมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม (สุธิดา, 2543) ในขณะที่ เลอภพ โสรรัตน์ (2567) ชี้ว่าสื่อมีบทบาทหลัก 3 ประการ ได้แก่ การถ่ายทอดข้อมูล การตรวจสอบทางการเมืองและการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง อย่างไรก็ตาม บทบาทเหล่านี้มักได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอก เช่น ความกดดันทางการเมืองหรือเป้าหมายเชิงพาณิชย์ขององค์กร

สื่อ(เลขภพ, 2567) สมศักดิ์ ผู้เจริญ (2567) ยังศึกษาพบว่า บทบาทของสื่อมวลชนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการส่งเสริมความรู้ ความสามัคคี และการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างรอบคอบ(สมศักดิ์,2567)

งานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นบทบาทที่หลากหลายของสื่อมวลชนในการสนับสนุนกระบวนการประชาธิปไตยโดยเฉพาะในบริบทของการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

เทคนิคการรวบรวมคำศัพท์

เป็นเครื่องมือวิจัยที่ช่วยให้นักวิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพโดยขอให้ผู้ให้ข้อมูลระบุรายการคำศัพท์ทั้งหมดเกี่ยวกับหัวข้อที่กำหนด วิธีนี้เหมาะสำหรับการสำรวจประเด็นสำคัญหรือมุมมองภายในของกลุ่มคนหรือวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว โดยเชื่อว่าผู้ที่มีความเชื่อหรือประสบการณ์ร่วมกันจะมีแนวคิดคล้ายคลึงกัน (Keddem, Barg & Frasso, 2021) การสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคนี้มักใช้ผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างน้อย 20 คน เพื่อให้ข้อมูลเพียงพอและอิมตัวสำหรับการวิเคราะห์เชิงลึกและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ควรมีการสัมภาษณ์กลุ่มละอย่างน้อย 20 ครั้ง (Keddem, Barg & Frasso, 2021) ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับเทคนิคนี้อยู่ที่ประมาณ 100-300 คน ขึ้นอยู่กับความหลากหลายของข้อมูลที่ต้องการ (Creswell & Creswell, 2017)

เทคนิคนี้สามารถใช้ร่วมกับวิธีการอื่น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสำรวจหรือการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม เพื่อช่วยจัดกลุ่มและทำความเข้าใจความคิดหลักของผู้ตอบ เช่น การรับรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและการคัดเลือกวุฒิสภา (Phadungrek, 2015)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ เนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 ที่ปรากฏในข่าวออนไลน์ของสำนักข่าวจำนวน 3 สำนักข่าว โดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งได้เลือกศึกษาสำนัก

ข่าวออนไลน์ที่มียอดจำนวนผู้ติดตามจำนวนมาก ได้แก่ ช่อง 7 HD, ช่อง 3 HD หรือ 3 Plus Mews และ ช่อง PPTV HD 36 (Reuters Institute for the Study of Journalism, 2024) ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2567 – เดือนสิงหาคม 2567 เฉพาะข่าวที่มีเนื้อหาทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 67

2. ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และนักศึกษาชั้นปี 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่ศาลายา ที่ลงทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษา ในขณะที่คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในโครงการวิจัยใช้เทคนิคการรวบรวมคำศัพท์ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งไม่ต้องการกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่โดยทั่วไปแล้ว ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับเทคนิคนี้อยู่ที่ประมาณ 100-300 คน ขึ้นอยู่กับความหลากหลายของข้อมูลที่ต้องการรวบรวม (Bernard, 2011)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าและบันทึกลงตารางลงรหัส มาวิเคราะห์ด้วย เกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อวิเคราะห์การเนื้อหาการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 จากสื่อออนไลน์ของช่อง 7HD, 3 HD หรือ 3 Plus News และ PPTV HD 36 โดยมีหน่วยการวัดและสรุปด้านจำนวนและประเด็นในการนำเสนอ

2) ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถาม หรือ Free listing นำมาดำเนินการเข้ารหัสและการจัดหมวดหมู่โดยกำหนดรหัสรายการเป็นหมวดหมู่หรือแก่นสาระ (Theme) ของเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (เช่น NVivo) เพื่อช่วยในการเขียนรหัสคำและจัดหมวดหมู่ก่อนคำนวณความถี่ของแต่ละรายการที่แสดงโดยผู้เข้าร่วม ระบุรายการและอิมที่กล่าวถึงบ่อยที่สุด วิเคราะห์แก่นของเรื่อง เพื่อระบุแนวคิดหลักและรูปแบบที่ปรากฏในข้อมูล

ตลอดจนตีความประเด็นต่างๆ ในบริบทการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับประชาธิปไตย และการคัดเลือกวุฒิสภา

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาเนื้อหาการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 ผลการศึกษาเนื้อหาของสำนักข่าว จำนวน 3 สำนักข่าว ได้แก่ ช่อง 7 HD, ช่อง 3 HD และ ช่อง PPTV HD 36 พบว่ามีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 ชี้ให้เห็นถึงบทบาทการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย โดยเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศ บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนคือการนำเสนอข่าวสาร การตระหนักรู้ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผลจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า มีทั้งหมดจำนวน 111 ข่าว ในจำนวน 3 สำนักข่าว พบว่า ช่อง 7 HD ออนไลน์นำเสนอมากที่สุดจำนวน 40 ข่าว รองลงมาคือ PPTV HD 36 35 ข่าว และ ช่อง 3 HD 26 ข่าว การนำเสนอข่าวของทั้ง 3 สำนักข่าว ผ่านทางออนไลน์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือก่อนการเลือกตั้ง สว. 2567 ระหว่างการเลือกตั้ง และหลังจากการเลือกตั้ง

ก่อนการเลือกตั้ง สำนักข่าวออนไลน์ทั้ง 3 สำนัก มักนำเสนอการเตรียมความพร้อมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 ทั้งสำหรับผู้สมัคร และประชาชนที่สามารถไปเลือกตั้งได้ ดังนี้ 1) ประชาชนที่ต้องการเข้าไปเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 ต้องเป็นผู้สมัครด้วย 2) ข่าวการตรวจสอบรายชื่อผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอระดับประเทศในแต่ละกลุ่มอาชีพ 3) ขั้นตอนการสมัคร รวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการสมัคร 4) ข่าวศาลปกครองพิพากษาเรื่องระเบียบการแนะนำตัวผู้สมัครของ กกต.จำกัดสิทธิของผู้สมัคร เกินกว่าเหตุ จึงให้ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา แนะนำตัวผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และใช้เอกสารแนะนำตัวให้ผู้สมัครคนอื่นรู้จักได้มากขึ้นแทนที่ทำได้เพียงกระดาษ A4 แต่ยังไม่ให้แนะนำตัวทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และยังไม่ห้ามสัมภาษณ์สื่อมวลชนอยู่ เช่นเดิมและ 5) ข่าวการที่พรรคการเมืองส่งคนของตัวเองลงสมัครสมาชิก

วุฒิสภา จึงถูกตั้งข้อสังเกตว่าการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ครั้งนี้อาจมีพรรคการเมืองอยู่เบื้องหลัง จึงเป็นที่มาของคำว่าสมาชิกวุฒิสภาสีแดง สมาชิกวุฒิสภาสีส้ม และสมาชิกวุฒิสภาสีน้ำเงิน

ระหว่างการเลือกตั้ง ทั้งในระดับอำเภอและระดับประเทศ สำนักข่าวออนไลน์ทั้ง 3 สำนัก มักนำเสนอประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น 1) ผลการเลือกตั้งระดับอำเภอที่จะเข้าสู่ระดับประเทศ ทั้ง 3 สำนักข่าวออนไลน์มักนำเสนอรายชื่อบุคคลสำคัญ ๆ ที่ผ่านเข้ารอบแรก เช่น คุณสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เครือญาติ อดีตนายกรัฐมนตรีอย่างคุณทักษิณ ชินวัตร 2) การเลือกตั้งที่ซับซ้อน ไขว้กันไปมา สร้างความสับสนให้แก่ผู้สมัครและประชาชน และ 3) มีการฮั้วการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 คือการที่มีกลุ่มอำนาจหรือนายทุนบางกลุ่มส่งคนของตัวเองเข้ามาสมัครสมาชิกวุฒิสภา จำนวนมาก เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านั้นเลือกเครือข่ายเดียวกันเอง

หลังการเลือกตั้ง สำนักข่าวออนไลน์ทั้ง 3 สำนัก มักนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) การนับคะแนนผลการเลือกตั้ง 2) การรับรองสมาชิกวุฒิสภาคนใหม่ 3) การร้องเรียนถึงคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา โดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ ดร.พญ.เกศกมล เปลี่ยนสมัย หรือ "หมอเกศกมล" ที่ได้คะแนนจากการเลือกสมาชิกวุฒิสภาชุดที่ 13 สูงที่สุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศด้วยคะแนนเสียง 79 เสียง และมีโปรไฟล์ชีวิตที่เขียนระบุไว้ในเอกสารแนะนำตัวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่เป็นทั้งศาสตราจารย์ ตีอกเตอร์ และแพทย์หญิง จนถูกสังคมจับตามองถึงความเป็นได้ และสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านการรับรองท่านอื่น ๆ 4) การทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ ทั้งการเลือกประธานสภา และรองประธานสภา รวมถึงการทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 จากผลการวิจัยพบว่า มุมมองของนักศึกษามองว่าสื่อมวลชนไทยทำหน้าที่ในการรายงานข่าวการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 ได้อย่าง “เป็นกลาง”, “ทันข่าว”, “ทำหน้าที่ได้ดี”, “รวดเร็ว”, “ไม่ตรงไปตรงมา”, “กระชับ”, “เป็นกันเอง”, “ตามข่าวเลือกตั้ง

สว.”, “นำเสนอในหลายช่องทางอย่างทั่วถึง”, “มีความน่าเชื่อถือ”, “ไม่เป็นเครื่องมือทางการเมือง”, “มีการลงพื้นที่สอบถาม” และการสรรหาผู้สมัคร สว. พ.ศ.2567

ตามติดสถานการณ์ในการลงคะแนนเสียงการเลือก
 ตรวจจับอย่างที่มีความผิดปกติและนำมาเสนอแก่ประชาชน
 ซึ่งอยากให้นายกคนปัจจุบันช่วยตระหนักถึงค่าพูดที่ตนเองเคยพูดไว้กับประชาชนตอนเลือกตั้งช่วงแรกๆด้วย
 ช่วงนี้ไม่ค่อยได้ติดตามข่าวเห็นแต่ผ่านๆว่าใครได้เป็นสว
 ติดตามข่าวทางช่องทางโซเชียลต่างๆ ก่อนข้างเรียบไม่มีการนำเสนออะไรให้เห็นบ่อย ตรวจคุณสมบัติผู้สมัครพบจุดปลอม
 คิดว่าสื่อควรจะมีการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริงเพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา
 ตัวอย่างเช่นทำไม่ปชช ไม่มีสิทธิ์เลือกสว ความเห็นชอบ ไม่เห็นชอบต่างๆในการเลือกตั้งให้เราได้รับรู้ สิ่งใจทำหน้าที่ถึงแม้ระบบจะยุ่งยาก
 ติดตามสถานการณ์เห็น ข่าวมีความเป็นกลางในการถ่ายทอดสะท้อนให้เห็นถึงชาวบ้านเมืองที่เกิดขึ้น
 ตรงประเด็นและชัดเจน ชัดคีย์ประวัติผู้สมัครทั้งดีและไม่ดีเอามาเป็นประเด็นตรงมา ติดตามผลเลือกตั้งแบบดีเวอ
 ตามที่สำนักงานเลือกตั้งสว คิดว่าอธิบายได้ชัดเจน การรายงานข่าวได้อย่างตรงไปตรงมา คอยรายงานสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง
 ถือว่าถูกต้อง ชัดเจนดีค่ะ คนที่อ่านอาจเข้าใจผิด การดำเนินการของสื่อมวลชน ครอบคลุมถือว่าทำได้ดี ชุดใหม่อย่างแน่ชัด
 ตรงไปตรงมาดี ค่อยข้างดี ก็เป็นไปตามบท ไม่ตรงไปตรงมา ก็ปกติ คนทำอะไรบ้าง ชั่วโม่ง ตรงไปตรงมา
 ตั้งแต่มาเรียนพยาบาล คนมองประเด็นหมอกศ หินข่าว จำไม่ได้ กระจายข่าว คะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ต่างๆที่สงสัย
 ติดตามได้รู้ข่าว การรายงานที่ดี เช่น เป็นกลาง รวดเร็ว ก็คงจะเหมือนเดิม ตอนข้างไม่ชัดเจน
 ความน่าเชื่อถือต่างกัน ไม่ทราบค่ะ 2567 กกด กะซิบ ก็ดีแต่ซ้ำ
 จนจบการเลือกตั้ง การรายงานข่าวการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ได้ดี ก็เอง ข่าวมีความ ไม่ค่อยชัดเจนในการสื่อสาร
 ตามที่เห็น ชัดเจน การรายงานข่าวการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ได้ดี ก็เอง ข่าวมีความ ไม่ค่อยชัดเจนในการสื่อสาร
 คิดว่าสื่อทำหน้าที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพ ความโปร่งใส การตามข่าวเลือกตั้งสว ก็รายงานตรงไปตรงมา ชัดเจน ติดตามข่าวสารทันสมัย
 ตั้งแต่เลือกตั้งจนจบ ชัดเจนและเท่าเทียม การนำเสนอข่าวในหลายช่องทาง จะเห็นก็มีมติการเลือกตั้ง
 การรายงานข่าวมีความน่าเชื่อถือและไม่เป็นเครื่องมือทางการเมือง ติดตามสถานการณ์เสมอ
 คุมความโปร่งใส ก่อนจะเลือกตั้งพิจารณาให้ดีกว่า ดีในระดับนี้
 ข่าวมีการรายงานการเลือกตั้งแต่ละที่ที่มีการเลือกตั้งเป็นวง
 ทั่วที่จะมีการกลั่นกรองและพิจารณาข้อความที่นำมาเผยแพร่ต่อสาธารณะให้ละเอียดก่อน
 ควรรายงานข่าวแบบเป็นกลาง ไม่ใช่ใช้หน้าที่ตรงนั้นในการนำเสนอข่าวแบบบิดเบือนเข้าข้างใดข้างหนึ่ง
 ค่าถามบางค่าถามอาจจะพูดให้โอกาสการเมืองเกิดการทะเลาะวิวาท
 ถือทำให้ประชาชนรู้ผลการเลือกตั้งของแต่ละภาคอย่างเป็นทางการและผู้ชนะในการเลือกตั้งแต่ละเขตทาง วิวาท์
 จะถูกออกสื่อบ่อยกว่าทำให้เห็นชานแบบส่วน ติดตามสถานการณ์คะแนนเสียง
 ช่องที่รายงานอย่างตรงไปมาถือว่ารายงานข่าวได้น่าเชื่อถือ
 ดีให้ประชาชนได้รับรู้การเป็นไปของการทำงาน
 ตอนแรกที่ประชาชนเลือกก็ได้ผู้ชนะแล้ว ต้องดีกว่านี้และมีความน่าเชื่อถือกว่าเดิม
 ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและรายงานออกมาให้เห็นเหตุการณ์

ภาพที่ 1 แสดงรูปภาพ Word Cloud หรือกลุ่มคำที่แสดงคีย์เวิร์ด หรือ “คำ” ที่กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามในแบบ Free listing

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง “มุมมองนักศึกษาไทยต่อบทบาทสื่อในการนำเสนอข่าว การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567” ซึ่งให้เห็นบทบาทสำคัญของสื่อมวลชน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา โดยเฉพาะในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งเน้นการเตรียมความพร้อมของผู้สมัครและ การปฏิบัติตามข้อกำหนดต่างๆที่กำหนดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2567) ผลการศึกษาพบว่าสื่อออนไลน์ สามสำนักข่าว ได้แก่ ช่อง 7 HD, 3 Plus News และ PPTV HD 36 ให้ความสำคัญ กับการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งในทุกช่วง โดยเฉพาะการนำเสนอ

ข่าวในช่วงก่อนการเลือกตั้ง เช่น การตรวจสอบรายชื่อผู้สมัคร ขั้นตอนการสมัคร และการปฏิบัติตามข้อกำหนดใหม่เกี่ยวกับการแนะนำตัวผ่านเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ การรายงานข่าวในช่วงระหว่างและหลังการเลือกตั้งยังครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น ผลการเลือกตั้ง การตรวจสอบคุณสมบัติ และการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่

บทบาทของสื่อมวลชน จากผลการวิจัย พบว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในด้านการรายงานข่าวที่โปร่งใสและเป็นกลางซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่ชื่นชมความรวดเร็ว ความเป็นกลาง และการรายงานข่าวที่ครอบคลุม อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับความตรงไปตรงมาและความเป็นเครื่องมือทางการเมืองของสื่อในบางกรณีซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุธิดา โชคพระสมบัติ (2543) ที่ชี้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง และการศึกษาของเลอภพ โสรรัตน์ (2567) ที่ระบุว่าสื่อมวลชนสามารถเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูล ตรวจสอบ และสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงข้อท้าทายของสื่อในด้านความเป็นกลางและการลดอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่น ความกดดันทางการเมืองและความพาณิชย์ (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2565)

การวิจัยนี้จึงไม่เพียงแต่สะท้อนถึงบทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 เท่านั้น แต่ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพสื่อมวลชนและการสร้างมาตรฐานที่ชัดเจนในการรายงานข่าวในบริบทการเมืองไทยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) กกต. ควรออกแนวทางมาตรฐานสำหรับการรายงานข่าวเลือกตั้ง พร้อมจัดอบรมสื่อมวลชนให้รายงานข่าวอย่างยุติธรรมและครอบคลุม
- 2) กำหนดนโยบายและบทลงโทษชัดเจนสำหรับผู้สมัครที่ใช้โซเชียลมีเดียอย่างไม่โปร่งใสหรือโฆษณาเกินจริง เพื่อสร้างความยุติธรรมในการเลือกตั้ง

- 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและเยาวชนผ่านกิจกรรมในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย พร้อมเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์
- 4) จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาการรายงานข่าว เพื่อกำกับดูแลการรายงานข่าวให้เป็นธรรม และรายงานผลการตรวจสอบต่อสาธารณะ
- 5) สนับสนุนสื่อมวลชนในการตรวจสอบภาครัฐเพื่อให้เข้าถึงข้อมูล และรายงานข่าวเชิงลึกเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้อย่างอิสระ
- 6) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางสำหรับการเลือกตั้ง โดยพัฒนาศูนย์ข้อมูลออนไลน์ที่รวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัคร กระบวนการเลือกตั้ง และผลการนับคะแนนแบบเรียลไทม์เพื่อสร้างความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

- 1) กกต. ควรออกแนวทางปฏิบัติสำหรับสื่อ จัดอบรมและประเมินผลการรายงานข่าวเพื่อรักษาความเป็นกลาง
- 2) ออกกฎระเบียบควบคุมการใช้สื่อโซเชียลของผู้สมัครพร้อมจัดตั้งหน่วยตรวจสอบออนไลน์และกำหนดบทลงโทษ
- 3) ส่งเสริมความรู้ทางการเมืองแก่เยาวชน ด้วยการจัดโครงการจำลองการเลือกตั้งและกิจกรรมในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยพร้อมเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางดิจิทัล
- 4) จัดคณะกรรมการนี้จะกำกับดูแลและให้คำแนะนำแก่สื่อเกี่ยวกับการรายงานข่าวการเมืองอย่างยุติธรรม
- 5) รัฐบาลควรจัดตั้งกองทุนหรือจัดสรรงบประมาณให้สื่อทำข่าวสืบสวนเชิงลึกและเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น
- 6) พัฒนาศูนย์ข้อมูลที่ประชาชนและสื่อมวลชนเข้าถึงข้อมูลสำคัญได้สะดวกและทันสมัย เพื่อลดการบิดเบือนข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

Bernard, H. R. (2011). *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches* (5th ed.). AltaMira Press.

- Chokprasombut S. (2000). *Mass media related to the campaign to publicize the first Senate election in Thailand. (No.171671)*. Thammasat University. Faculty of Journalism and Mass Communication.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (5th ed.). Sage Publications.
- Ekachai, S., & Homklinklang, P. (2020). Youth Political Engagement in Thailand: The Rise of a New Political Generation. *Journal of Southeast Asian Studies*, 51(3), 345–367.
- Keddem, S., Barg, F. K., & Frasso, R. (2021). *Free Listing in Qualitative Research: Applications and Methods*. In *Handbook of Qualitative Health Research for Evidence-Based Practice*. Springer.
- Krueangsanuk, N., Manasri, S., & Promma, S. (2024). Political participation of citizens in recruitment Senate Member 2024. *Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University*, 4(5), 175-187.
- Office of the Election Commission. (2023). *Organic Act on the Election of Senators (No. 2)*, B.E. 2566 (2023).
- Office of the Election Commission. (2023). *Senate Election Handbook B.E. 2567 (2024)*. Office of the Election Commission.
- Parichat Walaisathien. (2022). *Political Communication*. Chulalongkorn University Press.
- Phadungrer, P. (2015). *Qualitative Research in Thai Social Sciences*. Chulalongkorn University Press.

- Phucharoen S. (2024). The role of the mass media in promoting political participation of citizens in a democratic system. *Journal of Buddhist Innovation and Management*, 7(3), 91-103.
- Prachatai. (2024). *Guidelines for Media Usage in Reporting Senate Elections*. Prachatai. Retrieved from prachatai.com.
- Pridi Institute. (2023). *The role of youth in fostering democratic participation*. Retrieved from <https://pridi.or.th>
- Reuters Institute for the Study of Journalism. (2024). *Digital news report 2024: Thailand*. Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford. Retrieved from <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2024/thailand>
- Sloam, J. (2022). *Youth political engagement in contemporary democracies: Challenges and opportunities*. Routledge.
- Sorutana, L. (2013). The role of the mass media and participation in Thai politics. *Kasa Long Kham Research Journal*, Chiang Rai Rajabhat University, 7(1), 95-107.